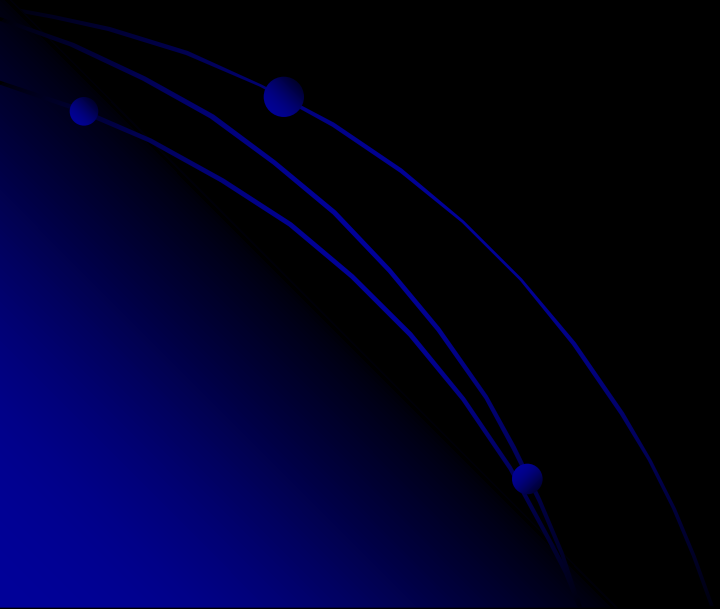

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ranunculus acris

Kingdom): سلسله

Plantae-Plants

Division): شاخه

Magnoliophyta-Flowering plants

Class): رده

Magnoliopsida-Dicotyledons

Order): رسته)
Ranunculales

Family): تیره)
**Ranunculaceae-Buttercup Family-
Crowfoot Family**

Genus): جنس)
Ranunculus L.- Buttercup

گونه) ::) *Species*

گونه) ::) *Species*
***Ranunculus acris* L.**

A bright yellow sun is positioned in the upper right quadrant of the image, casting a glow over a green field. The sun is partially obscured by the text. The field is a vibrant green, and the overall scene is bright and sunny.

Common names:

meadow buttercup-

Tall butercup-

Tall field buttercup

خصوصیات تیره آلاله: (Ranunculaceae)

- خانواده آلاله یکی از تیره های بزرگ نهاندانگان است.
- شامل ۶۰ جنس و ۲۵۰۰ گونه است.
- شامل علفی های یکساله، چند ساله، گاهی پیچها (Clematis) و بندرت درختچه ای (چند ساله ها دارای اندام های زیرزمینی متورم نظیر غده، ریزوم و ریشه های متورمند).
- گاهی اوقات ابزی هستند.
- برگها متناوب (جز کلماتیس که متقابل است)، ساده یا مرکب دارای دمبرگهای پیچنده که گاهی به صورت غلاف به دور ساقه می پیچد.

Ranunculaceae

- گل آذین خوشه ای، پانیکول، یا گل‌های منفرد.
- گل‌ها اساساً دو جنسی، شعاعی، ۵ کاسبرگ آزاد، کاسبرگ‌ها زود افت که در مرحله ی تولید میوه میریزند و اساساً سبز رنگند، گل می تواند بدون گلبرگ باشد یا تعداد زیادی گلبرگ داشته باشد، گلبرگ‌ها آزادند، پرچم‌ها ۱۰ تا تعداد زیادی با آرایش مارپیچی، مادگی ۱ تا تعداد زیادی، تخمدان فوقانی، برچه‌ها آزاد، دارای ۱ خامه، تعداد تخمکها ۱ تا تعداد زیاد است.
- استقرار قطعات گل به صورت مارپیچی، حلقوی- مارپیچی یا نیمه حلقوی روی نهجی بلند به نام تالاموس.

Ranunculaceae

- میوه آکن، فولیکول یا سته
- دارای ۱ تا تعداد زیادی دانه، جنین کوچک.
- از لحاظ اقتصادی تیره ی مهمی نیست.
- تعداد زیادی از جنسهای این خانواده تزئینی است در جهان زیباترین انواع آلاله های زینتی به نام آلاله ایرانی شهرت دارند.
- این تیره در ایران ۱۵ جنس دارد.

sub families:
Hydrastidoideae
Glaucidoideae
Coptoideae
Thalictrioideae
Ranunculoideae

مهمترین جنسهای **Ranunculaceae**

Ranunculus (با ۶۰۰ گونه)

Delphinium (با ۳۶۵ گونه)

Thalictrum (با ۳۳۰ گونه)

Clematis (با ۳۲۵ گونه)

Aconitum (با ۳۰۰ گونه)

استفاده از جنس های Ranunculaceae

- بعضی از آن ها به عنوان دارو های گیاهی استفاده می شوند به خاطر دارا بودن ترکیبات آکالوئیدی و گلیکوسیدی مثل آکانیتوم که دارای آکونیتین، هیدراستین و بربرین است.
- خیلی از جنس ها به عنوان گیاهان زراعی شناخته شده اند مانند
،Larkspur(Consolida)،Acontium(Monkshood)
،Delphinium
،Helleborus(christmas rose)
Trollius(Globeflower)

استفاده از جنس های Ranunculaceae

- بسیاری از گیاهان این تیره مانند آنمون و آدونیس به عنوان گیاهان زینتی در باغچه ها کاشته می شوند.
- بذور *Nigella sativa* به عنوان یک چاشنی غذایی در هند و خاورمیانه استفاده می شوند.
- بعضی از آکالوئید های این گیاهان در ساختن حشره کش ها استفاده می شوند.
- جنس های این خانواده به خاطر دارا بودن گلوکوزید ها و آکالوئید ها کم و بیش سمی هستند.

مشخصات جنس آلاله

- گل ها منفرد یا پانیکول، شعاعی، کاسبرگ ها اساساً ۳-
۵ عدد، کاسبرگ ها اساساً زود افتند و در مرحله ی میوه
دهی ریزش میکنند، اساساً بدون کرک و به رنگ سبز تا
زرد فام هستند.
- گلبرگ ها اساساً ۵ تا بیشتر، سفید، زرد یا قرمز براق،
دارای غده ی شهدی نزدیک به قسمت پایینی گلبرگ.
- بساک ها زرد رنگ.
- مادگی عموماً زیاد است.

مشخصات جنس الاله

- میوه آکن ، فشرده شده و فاقد کرک.
- این جنس ششصد گونه دارد که در مناطق گرم و حاره ای دنیا به خصوص یافت می شوند.
- این جنس در ایران شصت گونه دارد و در بعضی از مناطق ایران به صورت خود رو است.
- بعضی از گونه های این جنس تزئینی و تعدادی متعلق به گروه علف های هرز سمی هستند.

58. Ranunculus

XIII, 2

Ranunculus acris L. Schaeffer del. Schaeffer sculp.

W.M.

مشخصات گونه ی *Ranunculus acris*

- گیاه دوساله یا چند ساله، گیاه بالا رونده.

- ریشه های انبوه و گسترده.

- ساقه های افراشته به طول ۱۵-۴۵ cm و گاهی تا یک متر،

ساقه ها کرک دار، نرم و تو خالی هستند. قسمت های

پایینی ساقه ها پر برگ است.

- برگ ها دمبرگ دراز (۴-۱۶) cm، لب دار هستند و ۳-۷

لوب درشت دارند، کرک دار هستند، برگ های بالایی

کوچک ترند و لوب ها و دندانه های کمتری دارند.

گونه ی Ranunculus acris

- گلها دمگل بلندی دارند، ۵ گلبرگ طلایی و ۵ کاسبرگ دارند، کاسبرگها ۴-۷ mm و کرکدارند، گلبرگها به طول ۵/۷-۱۵ mm و به عرض ۵-۱۰ mm.
- گلها دو جنسی و زمان گلدهی از می تا جولای (از اواسط اردیبهشت تا اواسط مرداد ماه).
- بذرها دیسکی شکل به رنگ قرمز متمایل به قهوه ای همراه با زائده ی منقاری شکل.
- میوه ها ۱۸ تا تعداد زیادی است.
- تعداد کروموزوم ها $2n=14$.

گونه ی Ranunculus acris

- گلبرگ ها در قسمت بالایی خود دارای یک لایه ی مومی و واکس مانند هستند و در قسمت پایینی دارای یک لایه از سلولهای زرد هستند که زیر این لایه ی زرد رنگ، لایه ی دیگری از سلولهای سفید قرار گرفته اند. این سلولهای سفید باعث می شوند که لایه ی زرد درخشانده به نظر برسد اما در قسمت مرکزی گل در قسمت زیرین سلولهای زرد سلولهای سفید قرار ندارند.

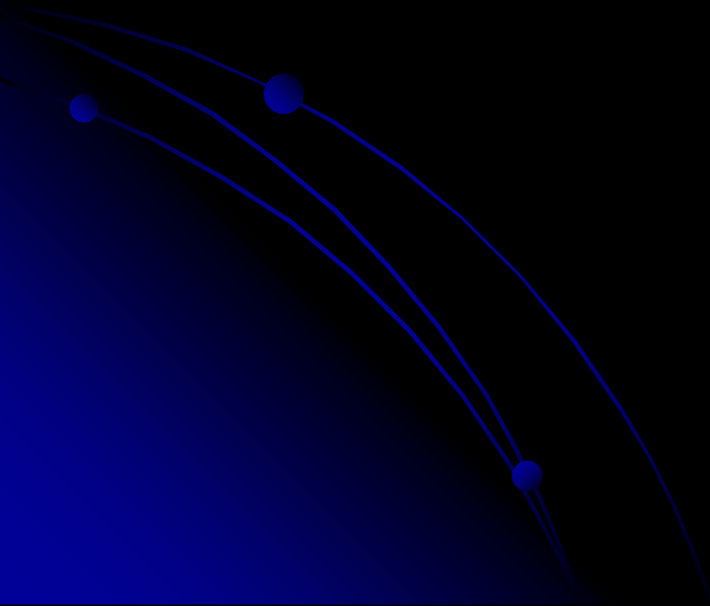

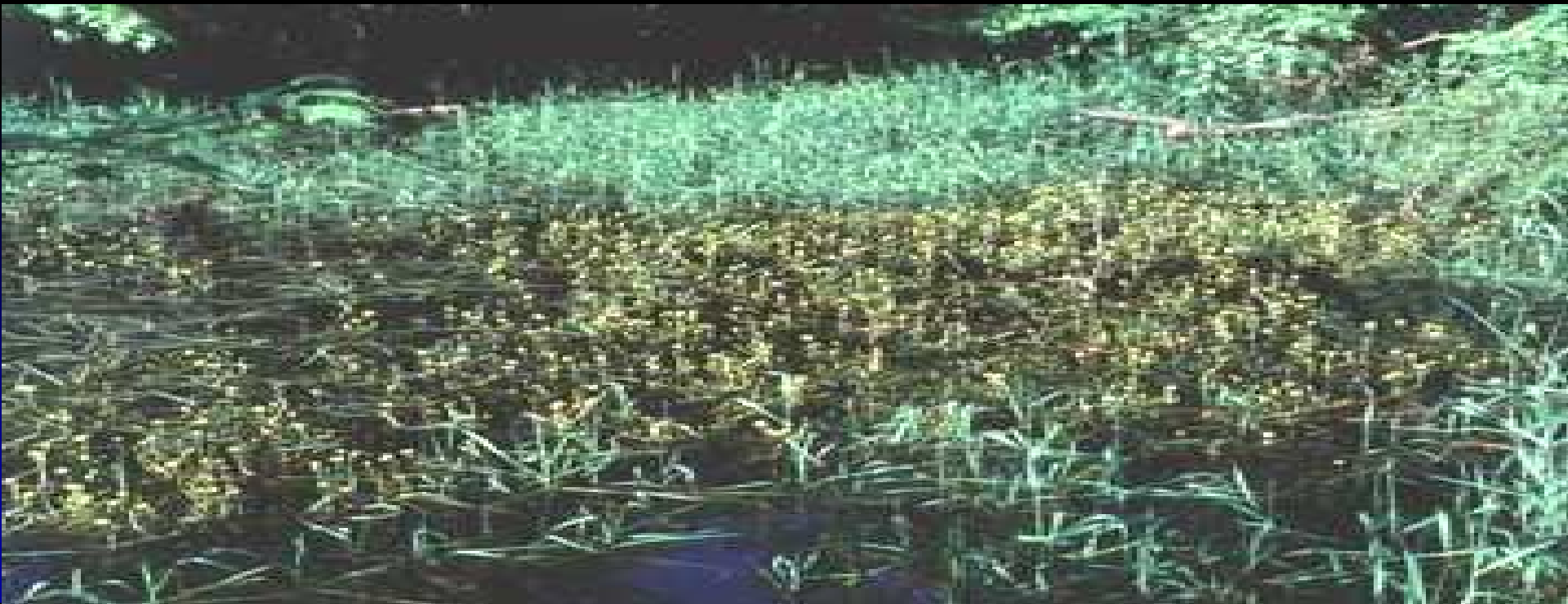
پراکنش در جهان

- این گیاه بومی اروپاست.
- در سراسر جهان خصوصا مناطق گرم و حاره یافت میشوند، در کل اروپا، امریکای شمالی، افریقای جنوبی، آسیا، نیوزیلند، آلاسکا، کارائیب و...

سازگاری با Landuses

- در مراتع و چمنزارها، سواحل، کنار نهرها و چشمه ها، زمینهای مردابی، باتلاقیهای شور، حاشیه ی جاده ها و کشتزارها، اراضی جنگلی و گاهگاهی حتی شنزارها

شرایط لازم جهت رشد و مدیریت گیاه

- این گیاه خود را به رنج خیلی وسیعی از انواع خاکها تطبیق میدهد، ولی معمولاً در خاکهایی یافت می شود که دارای ترکیبات کلسیم باشند، گیاه خاکهایی با بافت لومی و یا سنگین و مرطوب را ترجیح میدهد اما در شرایط خاکهای شنی و حتی سنگریزه ای نیز اگر درصد رطوبت کافی باشد مستقر میشود.
- به رطوبت هوا یا خاک نیاز دارد بنابراین در خاکهای ماندابی (شرایط مردابی) هم رشد خوبی دارد.
- آنها تا حدودی شوری را میتوانند تحمل کنند و بنابراین در سواحل و باتلاقیهای شور نیز دیده می شوند.

شرایط رشدی *Ranunculus acris*

- دوره های طولانی خشکی را تحمل نمیکنند.
- نسبت به یخبندان کم مقاومت نیستند و تا ۲۰- درجه سانتی گراد مقاومت می کنند.
- در شرایط اسیدی، بازی و خنثی می توانند رشد کنند.
- به مناطق آفتابگیر و جریان هوا نیاز دارند بنابر این در شرایطی رشد می کنند که بدون سایه یا همراه با سایه ی سبک باشد مانند جنگلهای تنک.
- گیاه پر غذایی است بنابر این باید خاک آن دارای مواد آلی و کود فراوان باشد و در نزدیکی گیاهان دیگر، خصوصاً گوم ها رشد نمیکنند.

شرایط رشدی *Ranunculus acris*

- نسبت به زمین های زراعی کم مقاومت است
- برای مدیریت رشد گیاه میتوان از علف کشهایی که برای کنترل Buttercup طراحی شده اند استفاده نمود.
- شخم و برهم زدن خاک شرایط ایده آل را برای جوانه زنی بذور فراهم میکند.
- اضافه کردن آهک به خاک میتواند شرایط گیاه را بهبود بخشد چون باعث بهتر شدن ساختمان خاک و کاهش فشردگی خاک می گردد .

زادآوری

به وسیله بذور

- گرده افشانی به وسیله زنبورهای عسل، مگس ها، سوسک ها، واریته های دیگری از حشرات، باد، پرندگان، حیوانات چراکننده و جوندگان کوچک صورت میگیرد.
- بذرافشانی در فصل بهار صورت میگیرد.
- در ماههای از اواخر می تا سپتامبر.

راههای گسترش دادن آلاله

- در ماههای تیر و مرداد بذور آلاله را جمع آوری میکنند و بدون تیمار خاصی در اوایل فصل پاییز بذر گیاهان را در گلدان می کارند و در گلخانه نگهداری میکنند.
- راه دیگر تقسیم بوته یا تقسیم ریشه های آن در ماه اسفند و فروردین است از آنجا که این گیاهان نسبتاً مقاوم به سرما هستند در فصل زمستان با پوشش کمی از مواد گیاهی مثل خاک برگ جوانه های تازه رشد یافته را از سرما حفظ می کنند. در اوایل فصل بهار گیاهان جدید شروع به رشد میکنند.
- در چمنزارها و مرغزارها با بذرکاری و کوددادن به مقدار نیاز و جلوگیری از چرای دوباره گسترش میابند.

استفاده هایی که از این گونه به عمل می آید

- استفاده های تزئینی

- استفاده های خوراکی

برگها پخته می شود و به عنوان غذای سبزیجات مصرف میگردد.

- استفاده های دارویی

بومیان آمریکا در اولین کتابهای گیاه درمانی خود از آن نام برده اند.

آرامبخش و مسکن، ضد گرفتگی قولنج، درمان انواع زگیل،

معرق (عرق آور)، داروی مخمرکننده.

استفاده های دارویی Ranunculus acris

- . گیاه لهیده شده و به عنوان یک مرهم برای فرونشاندن سرماخوردگی و دردهای مربوط به گلو و سینه به کار می رود.
- . برگهای تازه برای مقابله با روماتیسم استفاده می شود.
- . گلها و برگها لهیده شده و بعنوان یک ضماد برای سردرد استنشاق می شود.
- . دم کرده ی ریشه ها برای درمان اسهال، درمان جوشها و دملها استفاده می شود.
- . شیرهی گیاه برای از بین بردن زگیل ها و به عنوان آرامبخش استفاده می شود.
- . در درمان اختلالات پیش آمده توسط جراحات و زخمها استفاد می شود.

معرفی گونه‌های سمی Ranunculus

- همه‌ی گونه‌های Ranunculus سمی هستند، در صورتی که به وسیله‌ی گاو، اسب و دام‌های دیگر به صورت تازه مصرف شوند.
- طعم تند و داغ آنها موجب می‌شود که معمولاً دست‌نخورده ترك شوند. بنابراین این مسمومیت در جایی رخ می‌دهد که گیاهان دیگر خیلی کم باشند و دام به ناچار آنها را چرا کند.
- علائم مسمومیت شامل اسهال خونی، ترشح بیش از حد بزاق قوئنج روده‌ای، تاول‌های مخاطی و آثاری منفی بر معده و روده است.
- بنابراین برای مصرف این گیاهان به عنوان علوفه حیوانی ابتدا باید خشک گردد و بعد مورد مصرف دام قرار گیرد.

معرفي گونه هاي مهم جنس *Ranunculus*

- *R. repens* L (آلاله باتلاقي، آلاله خزنده، آلاله رونده)
- *R. bulbosus* (آلاله پيازي)
- *R. arrensis* (آلاله صحرايي، آلاله وحشي، زرد مرغاك، آلاله، برف ريم)
- *R. muricatus* L. (آلاله سنگ پايي)
- *R. sceleratus* L. (آلاله تاول دار، آلاله آبله روي)

Ranunculus acris

● مهمترین گونه سمی این جنس است.

Rnunculus acris

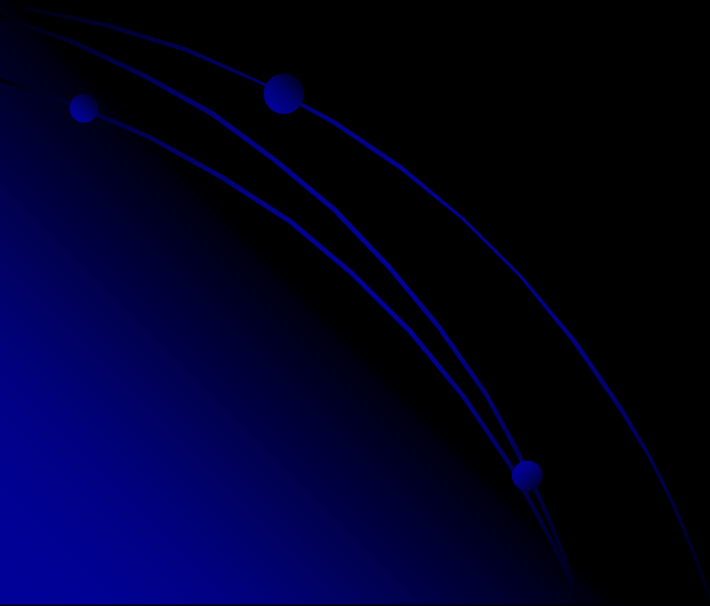
- همه ی قسمت های این گیاه به علت دارا بودن ترکیبات آکالوئیدی و گلوکوزیدی سمی هستند.
- این گلوکوزیدها باعث تحریک، تاول زدن و دردهای معده می شوند.
- حیوانات از خوردن آن خودداری می کند زیرا برگ ها و ساقه هایش طعمی تند و تلخ دارند که می تواند برای آنها سمی باشد.
- اما گیاه برای لمس کردن و چیده شدن سمی نیست.

R.repens L.

- گیاهچه باتلاقی سمی.
- در مناطق مرطوب، مزارع صیفی جات و غلات یافت می‌شود.
- در شمال ایران، آذربایجان و اراک یافت می‌شود.

R.bulbosus

- ریشه داراي ترکیبات سمی است.
- در مناطق آفتابگیر، کنار جاده‌ها و داخل مزارع یافت می‌شود.

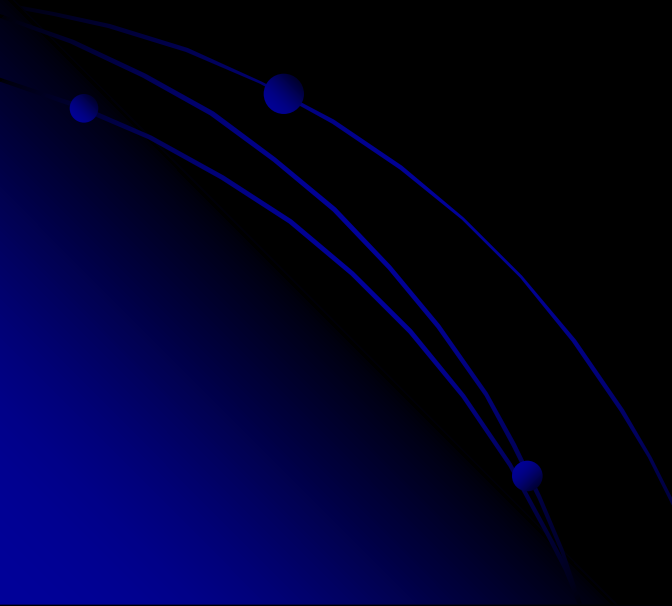
R.arrensis

- علف هرز.
- در مناطق مرطوب، مزارع ذرت و صیفی جات یافت می شود.
- در رشته کوه های البرز، تبریز، گلستان، مازندران، ارومیه، اطراف تهران، خرم آباد، کرمانشاه، ملایر، یزد، کرمان، زاهدان، شیراز و بوشهر .

R.muricatus L.

- قبلاً دارویی بوده ولی امروزه کاربرد آن در درمان بیماریها بسیار محدود شده.
- در مناطق مرطوب و باتلاقی یافت می‌شود.
- در ایران پراکندگی بیشتری دارد.

R. Sceleratus L.

- از علفهاي هرز که در صورت تغذيه توسط دام اختلالات تنفسي ايجاد مي کند.
  - در آبهاي کم عمق و مناطق باتلاقي يافت مي شود.
  - در لاهیجان، بندر انزلي، رشت و تهران وجود دارد.
-

اسما شاهی

با تشکر از دکتر وهابی

پایان

بهار ۸۸